

nenapadly. Nesní se ale zapomenouti, že v mnoha případech smluv svatebních přesná ustanovení pro případ smrti, zvláště v pádě bezdětnosti, jsou podmínkou sňatku vůbec. Nebude-li v pořízení takovém jednotnosti, bude-li pořízení rozloženo na několik listin, jehož důvod žádný člověk nepochopí, povede to nutně k vzájemné nedůvěře smluvních stran.

Možnost odděleného deponování listin, disponování, a konečně nutnost obšírného právního poučování o příčinách toho nutně bude semenem vzájemné nedůvěry a semenem nesváří v rodině.

Že se nedá vzájemnost testování zcela vyloučiti, sezna částečně komise sama. Když se totiž jednalo o stanovení konvalidace posledních pořízení, to jest ustanovení, že poslední pořízení písemné, pro formální vady neplatné, může platiti za pořízení ústní, ukázala se nutnost, k ustanovení o smlouvách dědických připojiti dodatek, že v případě formálních vad mohou platiti jako testament. Proto při stylisaci § 1249 a 1250 učiněna výjimka a sice v tom smyslu, že konvalidace jest možná, třebaš pořízení se stalo od obou stran na jedné listině.

Bohužel, takováto konvalidace může platiti zase ale jen ohledně toho, co jest obsahem dědické smlouvy v užším slova smyslu, tedy ustanovení za dědice, smluvně od druhé strany přijatého. Ostatních částí, připojených k takovéto smlouvě dědické, tedy částí odvolatelných, se konvalidace tato netýká, třebaš byly sebe důležitější a separovati se nedaly.

Jsem přesvědčen, že v tomto ohledu jest nutno návrh revisní doplniti. To ovšem lze provésti tím způsobem, že k § 583 se přidá ustanovení, že »ustanovení se netýká pořízení, spojených se smlouvou dědickou«.

Dr. KAREL LEPŠÍK:

O doručování.

Jednou z důležitých složek nesporného řízení jmenovitě projednávání pozůstalostí a hlavně zárukou žádoucí rychlosti postupu řízení je spolehlivé doručování.

Pustíme-li se zřetele otázku poštovního pro nás nedávno nepříznivě rozhodnutou, ač i tato s ohledem na žádoucí zlevnění řízení a značně vysoké poplatky poštovní za doporučené a návratky, které právě při nepatrných pozůstalostech často do značných sum narostou a dávají podnět k výtkám vysokých poplatků soudních komisařů za projednání, — neměla by námi býti považována za odbytou, — musíme jako naprosto pochybený označiti postup ministerstev pošt a spravedlnosti, které nejen že zamezily dosud v praxi prováděný a zákonem plně odůvodněný postup při doručování, kde soudy vyrozumění a vyzvání soudních komisařů stranám podle § 187 not. ř. ze dne 21. května 1885 č. 94 ř. z. prostě samy doručovaly, nýbrž dokonce zakázaly notářům i používání soudních obálek k doručení k vlastním rukoum a nedovolují ani používati návratek s označením notáře jako odesílatele.

Jsou proto notáři nuceni užívati návratek poštovních pro listovní dopravu předepsaných, což se pokud je mi známo v praxi většinou děje.

Při tom však nelze přehlédnouti, že tyto poštovní návratky nevyžadují jako modré zpáteční lístky soudní doručení k vlastním rukoum, nýbrž dopouštějí doručení náhradně příslušníkům domácnosti, což je arci pro řízení pozůstalostí velmi závažnou vadou.

Vyzvání k dědické přihlášce resp. obeslání k roku pod následky § 120 nesp. pat., při kterém vlastně v naší pozůstalostní praxi průkaz o doručení má hlavně význam, musí býti doručeno k vlastním rukoum podle § 350 jedn. ř.

Odnětím možnosti používání zpátečních lístků soudních event. vlastních modrých návratek k vlastním rukoum je soudnímu komisaři vůbec znemožněno zaručeně se o doručení k vlastním rukoum postarati. Ani poukaz na možnost doručování obecními úřady zde nevystačí, protože obce nemají přísežných orgánů doručovacích zejména na venkově a podpis na zpátečním lístku není zde žádnou zárukou.

Jedinou zárukou správného doručení je tedy doručení přísežným doručovatelem poštovním na modrý lístek, poněvadž doručování soudními podúředníky je za dnešních poměrů nemyslitelné.

Je tedy nezbytně nutno event. při akci za uzákoněním nového notářského řádu domáhati se odstranění této nesrovnalosti uvedeným postupem obou ministerstev přivoděné a mimo to stačí i poukázati na protizákonnost nařízení min. sprav., podle něhož soudům se zapovídá obstarávati notářům jako soudním komisařům doručení jich zásilek stranám. Tím by byl derogován platný zákon ze dne 21. května 1855 č. 94 ř. z., jehož hlava XIII. byla not. řádem ze dne 25. července 1871 č. 75 ř. z. výslovně zachována v platnosti. Zákon ten totiž výslovně ustanovuje v § 187, že soudy mají obsílky a doručení notářů jako soudních komisařů na jeho požádání stranám doručovati. Je tedy výnos min. sprav. opak toho nařizující zřejmě neplatný.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

K důkazu o zřízení věna jest tenkrát třeba třeba spisu notářského, jedná-li se o splnění smlouvy manželské o věno anebo uplatnění práv na zřízení věna proti osobám třetím.

(Rozhodnutí nejv. soudu z 23. dubna č. j. R I 290/24.)

Okresní soud v Litoměřicích neschválil pozůstalostně a opatrovnícky návrh odevzdání předlužené pozůstalosti po Josefu Taussigovi, manželce zůstavitele Markéty Taussigové z toho důvodu, že přihlášená vdovou pohledávka věna 40.000 Kč prokázána jednak potvrzením zůstavitele jednak slyšením osob převzvedných pro nedostatek zřízení spisu notářského po právu nepozůstává.

Krajší soud v Litoměřicích usnesení toto potvrdil.

Nejvyšší soud dovolávacímu rekursu Markéty Taussigové vyhověl, usnesení nižších soudů zrušil a spisy vrátil soudu pozůstalostnímu, aby znovu rozhodl, a sice z těchto důvodů:

Podle názoru nižších soudů není nárok stěžovatelky na vrácení věna z pozůstalostního jmění jejího manžela a na zařadění tohoto jejího nároku mezi pozůstalostní dluhy proto opodstatněn, že nebyla o věně zřízena smlouva ve formě notářského spisu, jak jest stanoveno v § 1. zák. z 25. července 1871 č. 76 ř. z. a také potvrzení o přijetí věna, nemajíc formy, k platnosti jeho uvedeným zákonem požadované, jest neplatné.

Toto stanovisko nižších soudů nelze sdíleti, protože se zakládá na nesprávném použití právě citovaného zákona a odporuje, pokud jde o neuznání nároku rekurentky na vrácení věna a zařadění nároku toho mezi pozůstalostní dluhy, ustanovení § 1229. obč. zák. Otázka platnosti zřízení věna pro nedostatek předepsané formy notářského spisu (§ 1. shora uvedeného zákona) přišla by v úvahu, kdyby se jednalo o splnění manželské smlouvy o věno, nebo kdyby šlo o uplatnění práv ve zřízení věna proti osobám třetím, na jichž ochranu před manželskými smlouvami na oko zmíněný zákon zvlášt pomýšlel. Avšak o to zde nejde.

Bylo-li, jak tvrdí rekurentka, věno zřízeno bez zachování předepsané formy a věno manžel obdržel, nemohlo zřízení věno za trvání manželství vzhledem k ustanovení § 1432 obč.

z. ovšem býti zpět požadováno, ale smrtí manželovou, kdy přestal důvod podržeti si věno, pro manžela po případě pro jeho pozůstalost nastala povinnost věno pozůstalé manželce vrátiti. Tak výslovně stanoví § 1229. obč. zák., a to bez ohledu, zdali věno zřízeno bylo manželkou samou, či povinnou k tomu osobou třetí.

Okolnost, že o přijetí věna nebyl sepsán notářský spis, nýbrž jen soukromá listina, nároku vdovy na vrácení věna nevadí, pak-li jen přijetí věna jest jinak, na př. seznáním převzvedných osob prokázáno. Dotyčný důkaz jiným způsobem, než notářským spisem, vyjme v konkursním řízení (§ 55. k. ř.), zákonem ze dne 25. července 1871 č. 76. ř. z. není vyloučen; dle tohoto zákona nemají jen listinná potvrzení o přijetí věna bez notářského spisu platnosti a tudíž ani důkazní moci.

Z toho, co řečeno, plyne, že pokud nárok rekurentky na vrácení věna a zařazení tohoto nároku mezi pozůstalostní dluhy byl ze shora uvedených důvodů zamítnut, nestalo se tak po právu a bude nyní třeba zkoumati, zda-li zřízení a přijetí věna jest, nehledíc k tomu, že mezi účastníky o tom není sporu, i jinak, totiž seznáním převzvedných osob prokázáno a dle toho bude pak rozhodnutí o oprávněnosti nároku rekurentky na vrácení věna a po dalším případném šetření (§ 185. nesp. pat.) nároku na odevzdání pozůstalosti jure crediti Dr. Patsch.

Rejstříkový zápis o předmětu podniku společnosti s ručením obmezeným musí souhlasiti s jejím živnostenským oprávněním dle obsahu jejího živnostenského listu.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 14. května 1924 R I 364/24. Obchodní soud v Praze Firm 401/21.)

Rejstříkový soud nařídil společnosti s r. obm., již udělený živnostenský list nesouhlasil s rejstříkovým zápisem ohledně předmětu podniku, aby buď prokázala živnostenské oprávnění v obchodním rejstříku zapsané, po případě provedla a pak opověděla změnu společenské smlouvy své ohledně předmětu podniku tak, aby stav rejstříkový odpovídal skutečnému stavu.

Rekursu proti tomu společnosti podanému nebylo vyhověno, poněvadž odpovídá předpisu § 1. zák. ze 6. března 1906 č. 58. ř. z., má-li společnost s r. ob. po svém zápisu prokázati živnostenské oprávnění pro předmět podniku, aby vzhledem ku publicitě zápisů v obchodním rejstříku byl uveden souhlas mezi zápisem předmětu podniku a skutečným provozováním zvláště živnostenským oprávněním společnosti.

Dovolací recurs zůstal bez úspěchu. Důvody: Nejvyšší soud plně sdílí názor nižších stolic, že v zájmu důvěry v obchodní rejstřík jest po rozumu čl. 15. a násl. obch. z. třeba, aby i ten zápis obchodního rejstříku, jenž týká se předmětu podniku, odpovídal pravdě, čemuž zajisté není, neprovozuje-li stěžovatel a dokonce ani není dle předpisu živn. řádu oprávněn provozovati živnost v tom rozsahu, jak je v obchodním rejstříku vyznačeno.

Provozování svobodných a řemeslných živností jest dle §§ 12. a 14. živn. ř. opověděti živnostenskému úřadu, načež tento vydá t. zv. živnostenský list. Jestliže v tomto případě stěžovatel opověděl živnost užšího rozsahu, než jakého jest předmět podniku v rejstříku uvedený, a dostal-li živnostenské oprávnění jen k provozu této omezené živnosti, pak ovšem neodpovídá rejstříkový zápis skutečným poměrům a veřejnost mohla by uvedena býti v omyl zejména v tom směru, že jde o podnik větší, než jakým jest podnik vskutku provozovaný, což zajisté není srovnatelné s účelem celé instituce obchodního rejstříku.

Dr. Kasper.

Odevzdá-li kdo věřiteli svému do ruční zástavy vkladní knížku, na niž dle stanov peněžního ústavu, který ji vydal, vybrati lze peněžní vklad bez průkazu legitimace jako na papír majiteli svědčící, nemůže vlastník její, nejsa v detenci vkladní knížky, vinkulovati vklad heslem.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 29. dubna 1924 Rv I 325/24. Obchodní soud v Praze Cg I 282/22.)

A půjčil Zovi vkladní knížku svou znějící na obnos 30.000 Kč a heslem vinkulovanou jako bankovní záruku na zakoupení určitého zboží od firmy B. Z odevzdal tuto vkladní knížku firmě B skutečně jako záruku.

A žaluje nyní banku X, u níž částka zmíněná na vkladní knížku byla uložena o náhradu škody povstalé mu tím, že zavinením jejího úředníka vyčetl zástupce firmy B z obchodních

knih žalované banky heslo, kterým byla je ho knížka vkladní vinkulována a že pak byl hrubým zaviněním banky celý vklad z knížky vyplacen firmě B.

Nejvyšší soud zamítl žalobu pro tentokrát usuzující, že vkladní knížka byla dána firmě B do zástavy a proto mohl by se A domáhati vrácení knížky potahmo jejího aequivalentu, až by Z firmě B dluh svůj, pro který ji zastavil, měl vyrovnán, což se ještě nestalo.

Nejvyšší soud zrušil oba rozsudky a nařídil první stolicí doplniti řízení z důvodů těchto:

Pro posouzení rozepře je v prvé řadě rozhodujícím, jaké právní povahy byla řečená knížka vkladní, neboť podle odvolacího zjištění byla tato knížka na žalobcuv příkaz vinkulována heslem teprve, když byla už v rukou firmy B, kam se dostala s vědomím a svolením žalobcovým, pročež zůstává nerozřešena, ale také neprobrána otázka, zdali knížka ta byla a mohla býti vinkulována, jmenovitě, zdali byl k této vinkulaci oprávněn žalobce, když už knížka ta nebyla v jeho rukou. Otázka ta může býti posouzena podle stanov žalované banky, neboť i kdyby mohla býti kladena na roveň spořitelním knížkám, pak by podle § 10. zák. ze 14. dubna 1920 č. 302 sb. z., musilo býti v dotyčných stanovách ustanoveno, že by i knížka ta zněla na určité jméno, každý její majetník nebo předkladač musí býti i bez průkazu své totožnosti považován za jejího pořádného držitele, a že vyplacení vkladů musí se státi do jeho rukou, pokud by tomu nebránilo zahájené řízení umořovací nebo soudní zákaz, nebo včasné učiněná poznámka nějaké výhrady.

Kdyby k výplatě postačila pouhá držba knížky a nemusila býti vyžadována nabyvatelova legitimace, pak by se taková vkladní knížka jevila býti papírem majetníku svědčícím, to však jest otázka, která může býti zodpověděna pouze na základě stanov.

Nebyl-li žalobce, jenž, jak je zjištěno, v době, kdy řečenou knížku vinkuloval heslem, nebyl v její držbě, za tohoto stavu k takovéto vinkulaci oprávněn, pak i v obchodních knihách žalované banky provedená vinkulace neměla by právního účinku, zvláště když v knížce té vinkulace tato nebyla poznamenána, takže by se vinkulace jevila za tohoto stavu nedovoleným zásahem do práv majetníka knížky.

Jinak by se utvářil stav, kdyby žalobcova vinkulace mohla býti považována za zákonitě vykonanou. V tom případě přestávají býti spořitelní knížky podle č. 1. a 3. § 503. c. ř. s. papíry majetníku svědčícími, stávají se pouze důkazními listinami, pak nestačí k vlastnickému převodu jako u nevinkulovaných knížek spořitelních pouhé odevzdání podle § 427. obč. z., nýbrž je k tomu potřebí postupní listiny podle § 1393. obč. z. V tomto případě jinak by se utvářil právní stav této rozepře také po stránce právního posuzování, zdali prozrazení hesla a tím umožněná výplata vkladu třetí osobě je v příčinné souvislosti se žalobcovou škodou.

Sem kladou strany a to právem právní poměr mezi žalobcem a Xem (jenž knížku dal firmě B do zástavy) na jedné a mezi tímto a firmou B na druhé straně.

V této příčině odvolací soud zjišťuje, že žalobce vkladní knížku půjčil Xovi jako bankovní záruku na zakoupení zboží od firmy B a že X odevzdal tuto knížku firmě B jako záruku. Z toho odvolací soud usuzuje, že vkladní knížka byla pro firmu B zastavena za její pohledávání za Xem, že se proto ona i valuta na ni uložená mohla teprve tehdy uvolniti, když by X byl vyrovnal svůj dluh u firmy B a že teprve potom mohl by se žalobce domáhati vrácení knížky a důsledkem toho i jejího aequivalentu, že však, když X svého dluhu ještě nevyrovnal, žaloba je předčasná.

Tohoto právního názoru nelze sdíleti, ježto odvolací soud nevypořádal se se skutečností, že se žalobce nedomáhá žalobou vrácení knížky ani jejího aequivalentu, nýbrž že žaluje o náhradu škody na určitém základě skutkovém i právním, že o nějaké předčasnosti žaloby řeči býti nemůže, neboť kdyby se i prokázalo, že v době vydání prvního rozsudku žalobci škoda nevzešla, a že také nevzešla zaviněním žalované banky, ale bylo při tom pravděpodobno, že žalobci podle zjištěných okolností v budoucnosti, když určité nové předpoklady nastanou, nějaká škoda vzejde, musila by býti žalobní žádost zamítnuta pro vždy. (č. 406 c. ř. s.)

Odvolací soud sice praví, že vkladní knížka byla pro firmu B zastavena za její pohledávání za Xem, že se proto i ona i valuta na ni uložená mohla teprve tehdy uvolniti, když by X zaplatil svůj dluh, ale tento právní závěr je předčasný, poněvadž právní poměr mezi žalobcem a Xem na jedné a mezi tímto a firmou B na druhé straně není odvolacími zjištěními

tak objasněna, aby mohlo být posouzeno bezpečně, zdali mohla firma B danou jí zástavu sama bez soudního řízení a jmenovitě bez soudního prodeje, jaký má na mysli předpis § 461. obč. z. realizovati. Odvolací soud přehlédl, že by se nepřičilo předpisu § 1371. obč. z., když by byl, jak sice jeden svědek potvrdil, ale soud nejižstil, X firmu B k tomu výslovně oprávnil, o všem za předpokladu, že vkladní knížka byla skutečně papírem majetníku svědčícím, aby valuta knížky byla vybrána na účet pohledávky firmy B jako zástavní věřitelky.

Zjevno z toho, že odvolací důvody č. 2. i 4. § 503. c. ř. s. jsou opodstatněny a proto bylo rozhodnuto, jak se stalo.

Dr. Kasper.

Dvouletá lhůta, která proběhnouti musí od poslední zprávy o životě nezvěstného dle § 1. zákona z 31. března 1918 č. 128 ř. z., aby prohlášen byl za mrtva, počítá se od té doby, ze které zpráva ta pochází a nikoli od doby, kdy osobě, která má na tom zájem, došla.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 13. května 1924 Rl 378/24. Krajský soud v České Lípě T 9/23.)

Ve věci prohlášení Xa, státního úředníka, za mrtva, určil první soud jako den, jež X nepřežil, den 25. prosince 1921. Na rekurs vdovy změnil vrchní soud den smrti na den 18. března 1923, poněvadž manželka nezvěstného dozvěděla se o tom, že nezvěstný je živ, teprv dne 18. března 1921 a tudíž teprve od tohoto dne sluší počítati dvouletou lhůtu článkem I. zákona z 30. června 1921 č. 252. sb. stanovenou.

Nejvyšší soud obnovil usnesení první stolice k rekursu finanční prokuratury v zastoupení eráru. Důvody:

Dlužno přisvědčiti stížnosti, že dvouletou lhůtu § 1. zák. z 31. března 1918 č. 128 ř. z. nově upraveného zákonem z 30. června 1921 č. 252 sb. je počítati od poslední zprávy, že pohřešovaný je na živu, jak to zákon výslovně praví, to jest od oné doby, ze které ona poslední zpráva vychází a že nijak nerozhoduje okolnost zcela nahodilá, kdy tato zpráva té které osobě došla a zda tato osoba má právní zájem na prohlášení pohřešovaného za mrtva, jak mylně za to má rekursní soud.

Tato poslední zpráva je, že pohřešovaný X byl jako válečný poškozenec v nemocnici v Atschinsku v Sibíři a pochází od vojína zdravotního sboru, který to dne 24. prosince 1919 sdělil jistému R. Lovi z P. Kdy a jakým způsobem se onen vojín dozvěděl, že pohřešovaný ještě žije, nebylo lze zjistiti, jisto však je, že se to státi musilo před 24. prosincem 1919 a proto dlužno souhlasiti, že jako den domnělé smrti pohřešovaného Xa má platiti den 25. prosince 1921. Dr. Kasper.

Byli právoplatně přijatý člen společenstva usnesením valné hromady proti ustanovením stanov z družstva vyloučen, může domáhati se pořadem práva neplatnosti usnesení valné hromady.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 13. dubna 1924 Rv I 90/24. Krajský soud v Mostě G II 97/23.)

Žalobní prosbě člena družstva invalidů, proti jmenovanému společenstvu, o neplatnost usnesení valné hromady ohledně vyloučení žalobce z družstva jako jeho člena a ohledně změny stanov, bylo ve všech stolicích vyhověno.

Z důvodů nejvyššího soudu:

Dovolání vytýká především zmatečnost z důvodu § 477 č. 6. c. ř. s. Leč v tom směru o námitce nepřipustnosti pořadu práva rozhodl již soud stolice prvě zamítavě a odvolací soud usnesení to potvrdil. Jde tedy o souhlasná usnesení obou nižších soudů a nemůže proto, nehledíc ani k ustanovením § 519. c. ř. s., dle předpisu §§ 528. a 42. odst. 3. c. ř. s. rozhodnutí soudu stolice druhé bráno býti v odpor (plen. rozh. nejvyšší. soudu ze dne 29. dubna 1924 pres. 1582/23).

Tím jest také právoplatně rozhodnuto, že tu není zmatečnost vytýkaná.

Pokud jde o rozhodnutí věci samé, není dovolání rovněž opodstatněno.

Po stránce právní poukázaly již oba nižší soudy na to, že v době, kdy žalobce usnesením valné hromady žalovaného družstva z družstva tohoto byl vyloučen, vyloučení to dle jasného znění stanov tehdy platných se vůbec státi nemohlo, když předpoklad pro vyloučení žalobce z družstva uvedený v čl.

7. III. stanov nebyl dán. Poněvadž dle stanov družstva platných v době konání valné hromady družstvo nemohlo žalovaného ani jednohlasným usnesením valné hromady vyloučiti, jest pro posouzení věci nerozhodno, zdali žalobce při této valné hromadě hlasoval proti svému vyloučení, či jenom proti němu protestoval, nebo konečně, zdali z hlasování, poněvadž šlo o jeho osobu, vůbec byl vyloučen.

Nebylo-li však vyloučení žalobce dle stanov družstva platných v době konání valné hromady, vůbec možno, zůstal žalobce přes usnesení valné hromady o jeho vyloučení členem žalovaného družstva, a v důsledcích toho ani usnesení o změně stanov nestalo se jednohlasně, jak toho stanov. čl. 13. výslovně žádají, a jest proto toto usnesení valné hromady neplatným.

Z toho plyne, že žalobce, který žalované družstvo samo připoustí, má zájem na zjištění, že vyloučení jako z družstva je neplatným, má též zájem na neplatnosti valnou hromadou usnesené změny stanov, a proto jsou i tu ohledně tohoto žalobního žádání podmínky určovací žaloby ve smyslu § 228. c. ř. s. Jsou tedy rozhodnutí nižších soudů vyhovující v tomto směru prosbě žalobní, stavem věci i zákonem odůvodněny a výtky rozsudku činěné lichými.

Jest sice správné, že ustanovení stanov (čl. 7. III.) o vyloučení právoplatně přijatého člena, může býti pro žalované družstvo i osudné, leč tvrzení odvolání, že by se ustanovení přičilo předpisům zákona o společenstvech nebo dobrým mravům, není správné, neboť družstvo, když se svého času o stanovách usnášelo, mohlo a musilo si býti vědomo důsledku tohoto ustanovení stanov («že člen právoplatně přijatý nesmí býti z družstva vyloučen») a když se přes to na tomto znění stanov usneslo, musí vzíti na sebe případné obtíže, dotýkající se jeho práva, zbaviti se právoplatně přijatého člena, a nemůže nyní o ustanovení tom tvrditi, že odporuje zákonu nebo přiči se dobrým mravům, protože mu činí nemožným, aby se zbavilo nepohodlného člena.

Když však družstvo dle platných stanov ani jednohlasným usnesením valné hromady právoplatně přijatého člena z družstva vyloučiti nemohlo, je pro tento spor nerozhodným tvrzený důvod vylučovací.

Dovolání jeví se tedy bezpodstatným.

Dr. Kasper.

Rozhodnutí nejvyššího správ. soudu.

Z »České Advokacie« čís. 8. 1923.

Factum de contrahendo za války o prodeji domu po válce. (Rozhodnutí nejvyššího soudu z 10. ledna 1923 č. j. Rv. I. 997/22.)

Dne 29. září 1917 ujednala žalovaná se žalobcem smlouvu nájemní a zároveň úmluvu o budoucí smlouvě kupní, ve které bylo řečeno, že předmětem budoucí kupní smlouvy bude dům čp. 74 v S., kupní cena obnášeti bude 38.000 K a bude nejdéle »do dvou let po uzavření míru v nynější světové válce se strany našeho státu«. Žalobce čítaje dvouletou lhůtu ode dne 28. října 1918, podal v srpnu 1921 žalobu domáhaje se toho, aby žalovaná podepsala definitivní smlouvu kupní, odpovídající podmínkám pacta de contrahendo. Žaloba byla ve všech třech instancích zamítnuta, nejvyšším soudem z těchto důvodů.

Podmínkou žalobního nároku dle § 936 obč. zák. jest však, že poměry nezměnily se v mezičasi tak, aby účel smlouvy byl zmařen.

Změna taková nastala poklesem kupní síly peněz a že částka 38.000 K v r. 1917 co do kupní síly není totožná s částkou 38.000 Kč v srpnu 1921, kdy žaloba byla podána.

To vyplývá z odhadní ceny nemovitosti zjištěné v době žaloby částkou více než 114.000 Kč.

Poměr mezi kupní cenou a skutečnou cenou nemovitosti změnil se však časem tak, že v době sporu převyšuje cena tato kupní cenu o dvojnásobnou částku. Nepoměr ten jest příliš značný, než aby se dalo souditi, že strany mohly jej předvídati, když přistoupily předběžným ujednáním kupní ceny na risiko, s nímž bylo počítati za normálních poměrů.

Nesejde ani na tom, že se strany vzdaly práva odporovat smlouvě pro zkrácení přes polovici ceny, ježto nebylo tvrzeno, že poměr ten byl mezi kupní cenou 38.000 K a skutečnou cenou nemovitosti v r. 1917. Vzdáním se této námitky neprojevily strany úmyslu vyloučiti i důsledky nepředvídané změny poměrů hospodářských.

Dr. Löwenbach.

Je-li dlužník v prodlení s placením, musí věřitel nahraditi veškerou škodu, tedy i vzešlou poklesem valuty a nikoli pouze zákonné úroky z prodlení.

(Rozh. nejv. soudu z 23. května 1923 č. j.: R. v. I. 1444/22. Obchod. soud v Praze, spisy eg VIII. 26/22 čís. 123.)

Plenární rozhodnutí Nejvyššího soudu.

Č. 16. Zavázal-li se nebo připověděl-li něco nespovědný a nabytí svéprávnosti dříve nežli zástupce (soud) smlouvou schválil (§ 865, druhá věta obč. zák.), jest na něm, aby dal na jevo, a to výslovně neb konkludentním činem, zda ve smlouvě setrvává čili nic, při čemž není vázán lhůtou § 862 obč. zák. Druhé straně jest ovšem volno, aby určila svéprávnosti nabytímu přiměřenou lhůtu k vyjádření. (Plenární usnesení ze dne 12. února 1924 č. Pres. 796/23).

Uveř. ve Věstníku ministerstva spravedlnosti roč. VI. čís. 4.

Č. 15. V pořadí poznamenaném dle § 53 knih. zák. může v případě § 56, odst. 3., téhož zákona, t. j. když vlastník nemovitosti před podáním žádosti za zápis práva zástavního, pro něž pořadí poznamenané, upadl v konkurs (nebo nyní třeba jen ve vyrovnací řízení), povolen býti zápis ten jen na základě listiny, mající náležitosti tam vyčtené, kterou vlastník nemovitosti zástavní právo dobrovolně zřídil, nikoli však i na základě rozsudku nebo jiného exekučního titulu, byť i datovaného z doby před vyhlášením konkursu.

(Plenární usnesení ze dne 11. prosince 1923, č. Pres. Uveř. ve Věstníku ministerstva spravedlnosti roč. VI. čís. 5.

Závady shledané při projednání pozůstalosti.

Ministerstvo spravedlnosti při poslední své revizi shledalo a vyttklo následující závady při projednávání pozůstalosti:

Odevzdací listina nevysslovuje, ve kterém poměru se pozůstalost dědicům (vdově a 2 sourozencům zemřelého) odevzdává.

Protokol o prohlášení posledního pořízení není kolkován (viz výnos z 2. března 1916, č. 2186, Věstník 1916, str. 157).

Protokoluje se: »K pozůstalosti přihlásili se za dědice syn Stanislav z testamentu bezvýmínečně a vdova a syn Josef a prohlašují, že se spokojují s odkazy v poslední vůli učiněnými: jelikož universálním dědicem byl ustanoven syn Stanislav, nemohli se též odkazovnicki přihlásiti za dědice.

Za dědice ze zákona přihlásili se zůstavitelova matka a nezletilí sourozenci, A, B, C; ostatní sourozenci D, E, F, G vzdali se podle § 805 obč. z. nároků na pozůstalost; čisté inventované jmění obnášelo 19.263 Kč, podle dědického narovnání převzala manželka celou pozůstalost a zavázala se, že vyplatí jako podíl dědicce matce zůstavitelově 1000 Kč a nezletilým jeho sourozencům po 1000 Kč. Odevzdací listinou byla pozůstalost odevzdána podle dohody manželce místo podle zákona všem přihlásvším se dědicům, při čemž bylo podle § 174, č. 2 nesp. řízení vysloviti, ve kterém poměru každý z nich má účast na dědictví. Později vyskytlo se další jmění v ceně 7800 Kč manželkou prý zatajené. Nyní bylo zahájeno dodatné projednání pozůstalosti. K pozůstalosti »ohledně nově vyskytnuvšího se jmění« přihlásili se nyní všichni naduvedení účastníci, též oni, kteří byli dříve prohlásili, že na pozůstalost žádných nároků nečiní. Tento postup nesrovnává se se zákonem. Dle § 179 nesp. řiz. nezahajuje se nové projednání a vzdání se dědictví jest neodvolatelným (§ 806 obč. z. per. anal.). Nyní ukazuje se též, jaké následky má nesprávná stylisace odevzdací listiny: pozůstalost byla, jak uvedeno, odevzdána vdově; podle toho patřilo by i toto nové jmění výhradně jí a nikoliv ostatním dědicům.

Zůstavitel ustanovil svou manželku dědičkou a odkázal svým 4 dětem, z nichž jsou 3 nezletilé po 500 Kč; že by tyto odkazy měly býti splatnými až při zletilosti, neustanovil a nemělo to býti pojato do odevzdacího návrhu.

Dotazníky ve věci pensijního pojištění. Vyzýváme všechny kolegy co nejdůtklivěji a opětně, aby vrátili ihned svým konez. dítku ponechávajíc až do zletilosti jeho matce, nepatří do dědické dohody, nýbrž může býti povoleno soudem; v těchto případech nebudíž používáno formuláře č. 34 nýbrž 33, jenž obsahuje všechno, nač má býti vzat zřetel.

Zákonitými dědici byli vdovec a 2 nezletilé děti, jejich přihlášky byly na soud přijaty. Dle dědického narovnání převzal celou pozůstalost manžel s povinností, že vyplatí dětem při

zletilosti — to nemá býti stanovováno, nýbrž »na čtvrtletní výpověď« — podílly po 600 Kč. Odevzdací listina měla proto zníti, že se pozůstalost odevzdává ¼ vdovci a dětem každému k 3/8; náčrtek odevzdací listiny, a že se pozůstalost odevzdává vdovci, jest pochybeným; byl sice opraven, opomenuto však vysloviti, v jakém poměru mají dědicové účast na dědictví.

Závět, která nebyla zůstavitelem vlastnoručně napsána, jest jen 2 svědky spolupodepsána, a tudíž dle §§ 579, 601 obč. z. neplatnou; na tom nemění samozřejmě ničeho, že byla účastníky za platnou uznána. Pozůstalost neměla proto býti projednána na základě neplatné závěti, nýbrž podle zákona. Že úroky z podílů nezl. dětí až do jejich zaopatření se ponechávají matce, nepatří do odevzdacího návrhu, nýbrž mělo být vyhrazeno zvláštnímu usnesení soudu.

Zůstavitelka ustanovila dědičkou svou dceru Marii a zanechala ostatním 3 dítkám odkazy; všechny 4 přihlásily se k dědictví a jejich přihlášky byly nesprávně přijaty. Do odevzdacího návrhu bylo, ačkoliv to zůstavitelka neustanovila, pojato, že odkazy nezletilých dětí mají býti vyplaceny až při jejich zletilosti.

Zjišťuje se, že poslední pořízení, jímž zůstavitelka odkázala všem svému majetek svému manžel, jest z formálních důvodů (§ 579 obč. z.) neplatné. Děti zůstavitelčiny zřekly se dědictví a uznaly poslední vůli za platnou. To jest vyloučeno. O platnosti posledního pořízení rozhodují ustanovení zákona a nikoliv účastníci. Bylo-li však poslední pořízení neplatným, nemohl se z něho k dědictví přihlásiti odkazovník zůst. manžel, jenž by podle § 726 obč. z. vstoupil na místo dědice jen tehdy, kdyby dovětek byl platným.

Nezjišťuje se nikdy, je-li poslední pořízení závětí neb dovětkem. —

V žádném spise není knihovni lustrum. —

Splatnost odkazů nezl. dětí stanoví se při zletilosti proti předpisu § 685 ob. zák. —

Opakují se vady, na něž upozornilo ministerstvo spravedlnosti z výnosu ze dne 7. srpna 1923 čís. 46.179.

ZE DNE.

Úmrtí. V letošních prázdninách stížen byl spolek náš těžce ztrátou 4 svých členů. — Byl to především 30. června t. r. kandidát notářství Jan Říha v Českém Brodě, jenž v plné síle svého mládí skončil nadějný svůj život. Brzy na to, dne 26. července z nenadání vyrval byl nám neuprosnou Moranou kandidát notářství František Poslušný na Kr. Vinohradech, delegát Spolku čsl. kandidátů notářství v notářské komoře pražské, který nedočkal se splnění svých snů a těsně před svým jmenováním notářem byl nucen opustiti nás navždy. K uctění památky zesnulého Františka Poslušného věnovali podpůrnému fondu Dra Gustava Kreimla: Spolek čsl. kandidátů notářství 500 Kč a pp. notáři: Dr. Josef Štolba v Král. Vinohradech 300 Kč, Vladimír Skrovný v Sedlci 100 Kč.

Dále to byli vzorní notáři pp. Jan Holländer v Jaroměři, jenž zemřel 7. září a Josef Maneth v Kašp. Horách, který následoval jej den později.

Budíž všem těmto zesnulým členům našim vděčná pamět.

Dodávání zásilek notářům jako soudním komisařům. Spolek náš docházejí četné stížnosti notářů do dodávání jejich zásilek jako soudních komisařů v řízení pozůstalostním. Praxe zavedená výnosem ministerstva pošt a telegrafů ze dne 18. června 1924 č. 34.781 se rozhodně neosvědčuje a proto pražská komora notářská vznesla na ministerstvo spravedlnosti žádost, aby bylo notářům dovoleno, obsílky k roku projednacímu posílali stranám buď prostřednictvím soudů neb aspoň v modrých obálkách soudních s návratkami, poněvadž jinak nelze zjistiti, že dědic obdržel skutečně obsílku k projednání a při obyčejném rekomandovaném dopisu nelze stranu nutiti, aby obsílku notářovu přijala, což jest velikou závadou při projednání s ohledem na § 120 pat.

Poukazujeme k současně uveřejněnému pojednání pana Dra Lepšíka.

Dotazníky ve věci pensijního pojištění. Vyzýváme všechny kolegy co nejdůtklivěji a opětně, aby vrátili ihned svým komorám vyplněné dotazníky, zaslané jim ve věci pojištění, poněvadž v nejbližších dnech bude svolána anketa za účelem zavedení pojištění pensijního a invalidního osob samostatně výdělečně činných.

Při této anketě bude nutno předložiti statistická data, týkající se notářů, i bylo by pro zástupce našeho stavu velice za-